

Predgovor	7
Glava I	9
INSPEKCIJA RADA	9
1. Opšta ovlašćenja Inspekcije rada	9
1.1. Organ uprave - oblik upravno-nadzorne funkcije organa uprave	9
1.2. Propisi koji se primenjuju	10
1.3. Pokretanje postupka	10
1.4. Kontrolna lista	11
1.5. Nalog za vršenje nadzora	12
1.6. Obaveštenje o predstojećem inspeksijskom nadzoru i vreme nadzora	13
1.7. Druga pravila od značaja za rad inspektora rada	16
1.8. Ovlašćenja inspektora rada prilikom vršenja nadzora	16
1.9. Prava i dužnosti nadziranog subjekta	17
1.10. Privremeno oduzimanje predmeta	19
1.11. Okončanje postupka	20
1.12. Preventivne mere	20
1.13. Upravni akti – rešenja	20
1.14. Mere za otklanjanje nezakonitosti	21
1.15. Zapisnik o inspeksijskom nadzoru i primedbe	22
1.16. Rešenje	23
1.17. Rešenje o otklanjanju nepravilnosti	23
1.18. Rešenje o „vraćanju na rad”	24
1.19. Izvršenje rešenja	25
2. Ovlašćenja Inspekcije rada po posebnim propisima	27
2.1. Kazne predviđene Zakonom o radu	27
3. Najčešći primeri kršenja obaveza	29
4. Uloga Inspekcije rada	30
5. Metodologija rada Inspekcije	30
5.1. Zadatak Inspekcije rada	30
5.2. Planiranje inspekcija	31
5.3. Priprema za inspeksijski nadzor	32
5.4. Vrste inspeksijskih nadzora	32
5.5. Priprema materijala	33
5.6. Vršenje nadzora	33
5.7. Preliminarni kontakti i formalnosti	34
5.8. Inspekcija poslovne prostorije, objekta, postrojenja, uređaja, sredstava i opreme za ličnu zaštitu, predmeta i robe i sl.; radnog mesta, odnosno mesta na kome zaposleni radi	35
5.9. Pregled dokumentacije	35
5.10. Kontrolni nadzor	35
5.11. Uviđaj u slučaju smrtne, teške ili kolektivne povrede na radu	35
5.12. Zapisnik o izvršenom nadzoru	38
5.13. Završni sastanak – upoznavanje ovlašćenog lica poslodavca o činjeničnom stanju navedenom u zapisniku i predloženim merama	39
6. Mere (kazne) - posebno sankcionisane odredbe Zakona o radu	39
6.1. Prekršajni nalog – izricanje novčane kazne za prekršaj od strane inspektora rada	45
Glava II	49
ZAKON O RADU	49
1. Uvod	49
2. Obaveza poslodavca da sa licem koje radi zaključi ugovor o radu ili drugi ugovor u smislu Zakona	49
2.1. Podnošenje jedinstvene prijave na obavezno socijalno osiguranje pre stupanja lica na rad	50
2.2. Ugovor o radu	51
3. Zarada	54
3.1. Osnovna zarada	57
3.2. Radni učinak kao element zarade	61
3.3. Uvećanje zarade	63
3.4. Slučajevi kada poslodavac može zaposlenom da obustavi određeni iznos iz zarade	67
3.5. Rok za isplatu zarade, odnosno naknade zarade	67
3.6. Naknada za rad direktora	67
4. Minimalna zarada	68
4.1. Odluka o minimalnoj ceni rada po satu	69
4.2. Minimalna zarada za period januar-decembar 2020. godine	70

ZAŠTITA OD KAZNI PRI KONTROLAMA OD STRANE INSPEKCIJE RADA

5. Obaveza poslodavca da zaposlenom isplati zaradu u novcu	70
6. Obaveza poslodavca da zaposlenom dostavi obračun zarade u skladu sa Zakonom	71
7. Obaveza poslodavca da donese program rešavanja viška zaposlenih	72
8. Odgovornost poslodavca ako zaposlenom otkáže ugovor o radu suprotno odredbama Zakona	74
9. Prekršaj poslodavca ako sprečava inspektora rada u vršenju inspeksijskog nadzora	77
10. Prekršaj poslodavca ako ne postupi po rešenju inspektora rada	77
11. Prekršaj zabrane diskriminacije	78
12. Prekršaj u slučaju zasnivanja radnog odnosa sa licem mlađim od 18 godina života	79
13. Pojam radnog vremena	80
14. Obaveze poslodavca u vezi sa prekovremenim radom, vođenjem dnevne evidencije o prekovremenom radu i preraspodelom radnog vremena	80
15. Obaveza poslodavca da zaposlenom koji radi noću obezbedi obavljanje poslova u toku dana	82
16. Obaveza poslodavca da zaposlenom koji radi u smenama obezbedi izmenu smena	82
17. Odgovornost poslodavca ako zaposlenom mlađem od 18 godina života odredi da radi suprotno odredbama člana 84., 87. i 88. Zakona	83
18. Odgovornost poslodavca ako zaposlenom između navršene 18. i 21. godine života odredi da radi suprotno odredbi člana 85. Zakona	84
19. Obaveza poslodavca da obezbedi zaštitu materinstva, kao i prava po osnovu nege deteta i posebne nege deteta ili druge osobe u skladu sa čl. 89-100. Zakona	84
20. Zaposleni ima pravo na naknadu zarade	87
20.1. Naknada plate zaposlenih u državnoj upravi	90
20.2. Naknada plate zaposlenih u javnim službama	90
20.3. Naknada zarade iz člana 114. Zakona	91
21. Prava zaposlenih kod promene poslodavca	95
22. Odgovornost poslodavca ako donese odluku o udaljenju zaposlenog suprotno odredbama Zakona ili ako zaposlenog udalji sa rada duže od roka propisanog Zakonom	96
23. Odgovornost poslodavca ako zaposlenom ponudi zaključivanje aneksa suprotno odredbama Zakona	98
24. Zaposleni ima pravo na isplatu svih dospelih zarada, naknada zarada i drugih primanja	99
25. Obaveza poslodavca da kada odluči o pojedinačnom pravu, obavezi ili odgovornosti zaposlenog, donese rešenje i dostavi ga zaposlenom u skladu sa Zakonom	100
26. Prekršaj za pozivanje na odgovornost predstavnika zaposlenih koji postupaju u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom	101
27. Obaveza poslodavca da zaposlenom preda primerak ugovora o radu	101
28. Obaveza poslodavca da postupi u skladu sa odredbama Zakona koje uređuju godišnji odmor	101
29. Odgovornost poslodavca koji je zaposlenom, koji je ostvario pravo na mirovanje radnog odnosa, uskratio pravo da se vrati na rad	103
30. Odgovornost poslodavca ako zaposlenom ne isplati naknadu troškova, odnosno drugo primanje u skladu sa odredbama Zakona	104
30.1. Naknada troškova zaposlenog	104
30.2. Druga primanja zaposlenih	110
30.3. Neoporezivi iznosi pojedinih primanja fizičkih lica počev od 1.2.2020. god.	117
31. Obaveza poslodavca da zaposlenom isplati otpremninu u slučaju tehnološkog viška	123
32. Obaveza poslodavca da drži primerak ugovora ili kopije ugovora u skladu sa Zakonom	124
33. Odgovornost poslodavca ako ne obezbedi vreme za odmor u toku dnevnog rada, dnevni i nedeljni odmor u skladu sa čl. 64-67. Zakona	125
34. Prekršaj poslodavca ako zaposlenom ne odobri korišćenje plaćenog odsustva	126
35. Obaveza poslodavca da dostavlja obračun i vodi evidencije o zaradi i naknadi zarade	126
36. Pravo zaposlenog na otkazni rok, odnosno naknadu zarade	128
37. Obaveza poslodavca da zaposlenom vrati uredno popunjenu radnu knjižicu	129

Glava III

CENTRALNI REGISTAR OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA

1. Definicije	131
2. Osnivanje i sredstva za rad	133
3. Organi Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja	133
4. Delatnost Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja	134
5. Jedinstvena baza podataka	135
6. Obaveza lica ovlašćenog za podnošenje jedinstvene prijave da istu podnese	137
7. Obaveza Centralnog registra da izda potvrdu o podnetoj jedinstvenoj prijavi	138
8. Obaveza lica ovlašćenog za podnošenje jedinstvene prijave da u istu unese tačne podatke	139

9. Obaveza korisnika podataka da iste prenese u Jedinственu bazu	139
9.1. Sadržina i način prenosa podataka o obveznicima doprinosa u Jedinственu bazu Centralnog registra	140
9.2. Lični status građana i obaveze Poreske uprave	142
10. Obaveza Centralnog registra da dostavi podatke	142
10.1. Sadržina, način određivanja i dodeljivanja jedinstvenog broja	143
11. Registar zaposlenih, izabranih, imenovanih, postavljenih i angažovanih lica kod korisnika javnih sredstava	145
12. Obaveza korisnika javnih sredstava da dostavi podatke	145
13. Korišćenje podataka	148
14. Obaveza Centralnog registra da zaštiti podatke	149
14.1. Čuvanje, zaštita i sigurnost podataka	149
15. Obaveza korisnika podataka da sarađuju i razmenjuju podatke	152
16. Obaveza Centralnog registra da omogući pristup Jedinственoj bazi	152
17. Obaveza lica ovlašćenog za podnošenje jedinstvene prijave da ažurira podatke	152
18. Vršenje nadzora	153
19. Preuzimanje poslova vođenja registra od strane Centralnog registra	153
Glava IV	155
ZAKON O PIO, ZAKON O DOPRINOSIMA I ZAKON O POREZU NA DOHODAK GRAĐANA	155
1. Zakon o PIO - matična evidencija osiguranika	155
1.1. Prijava u CROSO i dokazi koji se podnose	158
2. Zakon o doprinosima	158
2.1. Obveznici plaćanja doprinosa	159
2.2. Novine u olakšicama za poslodavce po ZDOSO od 1.1.2020. god.	161
3. Novine u olakšicama za zapošljavanje po ZPDG od 1.1.2020. god.	165
Glava V	171
ZAKON O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU	171
1. Obaveze poslodavca sa stanovišta Zakona o zdravstvenom osiguranju	171
Glava VI	177
AGENCIJSKO ZAPOŠLJAVANJE	177
1. Uvod	177
2. Definicije zakonskih pojmova	177
3. Nadzor i kazne	179
4. Obaveza poslodavca da sa Agencijom zaključi ugovor o ustupanju zaposlenih	179
5. Obaveza poslodavca da zaključi ugovor o ustupanju zaposlenih u skladu sa zakonskim ograničenjima	180
6. Obaveza poslodavca da angažuje ustupljene zaposlene u skladu sa Zakonom	182
7. Obaveza poslodavca da obezbedi jedanke uslove rada	183
8. Obaveza poslodavca da vodi evidenciju i dostavlja podatke Agenciji	183
9. Odgovornost poslodavca ako ne postupi u skladu sa čl. 25-27. Zakona	184
10. Obaveza poslodavca da prijavi povredu na radu, odnosno dostavi izveštaj o povredi na radu	185
11. Obaveza poslodavca da zaštiti lične podatke i vodi evidencije	185
12. Prekršaj poslodavca pri ostvarivanju kolektivnih prava	186
13. Obaveza Agencije da pribavi dozvolu za rad, odnosno da upiše delatnost	187
14. Obaveza Agencije da obavesti Ministarstvo nadležno za poslove rada o promenama od uticaja na poslovanje	188
15. Prekršaj Agencije u slučaju obavljanja poslova bez dozvole ili nakon isteka dozvole za rad	189
16. Obaveza Agencije da zaključi ugovor o radu sa zaposlenim	190
17. Obaveza Agencije da zaključi ugovor o ustupanju zaposlenih sa poslodavcem	191
18. Obaveza Agencije da zaključi ugovor o ustupanju zaposlenih u skladu sa zakonskim ograničenjima	193
19. Obaveza Agencije da ugovori ili propiše zabranu zasnivanja radnog odnosa između ustupljenog zaposlenog i poslodavca korisnika	194
20. Obaveza Agencije da ustupa zaposlene	195
21. Obaveza Agencije da ustupljenom zaposlenom obezbedi jednake uslove rada	196
22. Obaveza Agencije da ustupljenom zaposlenom dostavi uput	196
23. Obaveza Agencije da isplati zaradu, naknadu zarade i naknadu troškova	197
24. Odgovornost Agencije u slučaju naplate usluge ustupljenom zaposlenom	197
25. Odgovornost Agencije u slučaju otkaza ugovora o radu ustupljenom zaposlenom	198
26. Obaveza Agencije da isplati otpremninu	198
27. Obaveza Agencije da dostavi izveštaj o povredi na radu, odnosno profesionalnom oboljenju	199
28. Obaveza Agencije da obezbedi zaštitu ličnih podataka ustupljenog zaposlenog	199
29. Naknada štete	199
30. Završne odredbe	200

Glava VII	201
ZAKON O ZAPOŠLJAVANJU STRANACA	201
Glava VIII	217
OBAVEZE POSLODAVCA U SKLADU SA ZAKONOM O ZAPOSLENIMA U JAVNIM SLUŽBAMA	217
1. Uvod	217
2. Obaveze poslodavca	217
2.1. Podnošenje jedinstvene prijave na obavezno socijalno osiguranje pre stupanja lica na rad	217
2.2. Izrada pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova u javnoj službi, donošenje rešenja o nazivima radnih mesta i prijava u Registar	218
2.3. Donošenje rešenja o koeficijentima za zaposlene	218
2.4. Vođenje dnevne evidencije o prekovremenom radu i evidencija dolaska i odlaska sa posla	219
2.5. Dostavljanje upozorenja o postojanju razloga za otkaz	219
3. Otkaz zbog potreba poslodavca - javne službe	220
Glava IX	223
OBRAČUN I ISPLATA NAKNADE ZARADE ODNOSNO NAKNADE PLATE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA I ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA	223
1. Uvod	223
2. Naknada zarade, odnosno naknada plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta	223
2.1. Primer rešenja o odsustvu sa rada zbog porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta	226
2.2. Primer rešenja o odsustvu sa rada radi nege deteta, kada pravo koristi otac	227
3. Dostavljanje potvrde o godišnjim ostvarenim prihodima, odnosno obračunskog listića	228
4. Utvrđivanje naknade zarade/plate	228
Glava X	231
ZAKON O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOŠLJAVANJU OSOBA SA INVALIDITETOM	231
1. Osnovne odredbe	231
2. Obaveze poslodavca i podsticaji	232
3. Posebni oblici zapošljavanja i radnog angažovanja osoba sa invaliditetom	235
4. Poslovi podsticanja zapošljavanja osoba sa invaliditetom	237
5. Postupak za procenu radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja ili održanja zaposlenja	239
Glava XI	243
ZAKON O ŠTRAJKU	243
1. Obaveze poslodavca sa stanovišta Zakona o štrajku	243
1.1. Obaveza poslodavca da obezbedi i propiše minimum procesa rada	243
1.2. Odgovornost poslodavca ako angažuje lica radi zamene štrajkača	244
1.3. Odgovornost poslodavca ako sprečava štrajk ili nekim merama utiče na zaposlene	245
1.4. Ostale odredbe Zakona o štrajku bitne za poslodavce	245
Glava XII	249
OBAVEZA MIRNOG REŠAVANJA RADNIH SPOROVA	249
1. Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu	249
2. Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova	251
Glava XIII	253
NAJČEŠĆE GREŠKE POSLODAVACA U PRAKSI ZBOG KOJIH PLAĆAJU VISOKE KAZNE	253
1. Greške poslodavaca koje predstavljaju prekršaje iz člana 273. Zakona o radu	253
1.1. Ugovor o radu mora da sadrži sve elemente koji su propisani članom 33. Zakona	253
1.2. Poslodavac mora da isplati zaradu, odnosno minimalnu zaradu do kraja meseca za prethodni mesec	262
1.3. Poslodavac isplaćuje zaradu u novcu, osim u slučaju iz člana 45. Zakona	264
1.4. Poslodavac je dužan da zaposlenom dostavi obračun zarade u skladu sa odredbama Zakona	265
1.5. Novčana kazna za prekršaje iz čl. 273. Zakona o radu	266
2. Greške poslodavaca koje predstavljaju prekršaje iz člana 274. Zakona o radu	267
2.1. Poslodavac je dužan da zaposlenom isplati naknadu zarade utvrđenu u skladu sa odredbama čl. 114-117. Zakona	267
2.2. Obaveza poslodavca da do prestanka radnog odnosa zaposlenom izvrši isplatu svih dospelih zarada, naknada zarada i drugih primanja (član 186. Zakona)	269
2.3. Novčana kazna za prekršaje iz čl. 274. Zakona	269
3. Greške poslodavaca koje predstavljaju prekršaje iz člana 275. Zakona o radu	270
3.1. Pravo zaposlenog na isplatu naknade troškova	270
3.2. Pravo zaposlenog na isplatu naknade drugih primanja u skladu sa odredbama Zakona o radu	279
3.3. Ostali prekršaji iz čl. 275. Zakona i novčane kazne	286
Spisak autora	287